Logică și structuri discrete Liste

Casandra Holotescu casandra@cs.upt.ro

https://tinyurl.com/lecturesLSD

Listele sunt unul din tipurile care reprezintă colecții de elemente.

O listă e o secvență *finită*, *ordonată*, de valori de *același tip*.

Listele sunt unul din tipurile care reprezintă colecții de elemente.

O listă e o secvență *finită*, *ordonată*, de valori de *același tip*.

listele sunt *finite*, dar pot avea lungime oricât de mare nu pot fi infinite (altă noțiune/alt tip: engl. *stream*) diferite de *tuple*:

tipuri separate pentru perechi (2), triplete (3), etc. dar permit tipuri diferite pe pozițiile 1, 2, ...

Listele sunt unul din tipurile care reprezintă colecții de elemente.

O listă e o secvență finită, ordonată, de valori de același tip.

listele sunt *finite*, dar pot avea lungime oricât de mare nu pot fi infinite (altă noțiune/alt tip: engl. *stream*) diferite de *tuple*:

tipuri separate pentru perechi (2), triplete (3), etc.

dar permit tipuri diferite pe pozițiile 1, 2, ...

ordinea elementelor contează: $[1; 3; 2] \neq [3; 1; 2]$ diferit de *multimi*

Listele sunt unul din tipurile care reprezintă colecții de elemente.

O listă e o secvență finită, ordonată, de valori de același tip.

listele sunt *finite*, dar pot avea lungime oricât de mare nu pot fi infinite (altă noțiune/alt tip: engl. *stream*) diferite de *tuple*: tipuri separate pentru perechi (2), triplete (3), etc. dar permit tipuri diferite pe pozitiile 1, 2, ...

ordinea elementelor contează: $[1; 3; 2] \neq [3; 1; 2]$ diferit de *mulțimi*

accesul la elementele listei e secvențial (acces direct doar la primul) diferit de vector/tablou: acces direct (cu indice) la orice element

Lista ca tip recursiv

Listele pot fi definite recursiv:

```
 O \textit{ listă} e \left\{ \begin{array}{ll} o \textit{ listă vidă} & & \text{listă} \\ un \textit{ element} & urmat de o \textit{ listă} \\ \textit{ (capul listei)} & \textit{ (numită coada listei)} \end{array} \right.
```

Atenție: coada listei e o listă, NU ultimul element.

Lista ca tip recursiv

Listele pot fi *definite recursiv*:

```
 \text{O \textit{listă}} \in \left\{ \begin{array}{l} \text{o \textit{listă vidă}} & \text{listă} \\ \text{un \textit{element}} & \text{urmat de o \textit{listă}} \\ \text{(\textit{capul listei})} & \text{(numită \textit{coada listei})} \end{array} \right.
```

Atenție: coada listei e o listă, NU ultimul element.

Definiția e *inductivă*: ea definește toate listele (de un anume tip) pornind de la cea mai simplă (*cazul de bază*), exprimând cum construim o listă mai mare dintr-una mai mică (*pasul inductiv*).

Fie List[A] mulțimea tuturor listelor cu elemente dintr-o mulțime A

Fie List[A] mulțimea tuturor listelor cu elemente dintr-o mulțime A notăm cu [] **lista vidă**, [] $\in List[A]$

și cu :: operatorul de **adăugare** a unui element **la stânga** unei liste, pe prima poziție a listei rezultate

Fie List[A] mulțimea tuturor listelor cu elemente dintr-o mulțime A notăm cu [] **lista vidă**, [] $\in List[A]$ și cu :: operatorul de **adăugare** a unui element **la stânga** unei liste, pe prima poziție a listei rezultate (ex. 1 :: [] = [1]

Fie List[A] mulțimea tuturor listelor cu elemente dintr-o mulțime A notăm cu [] **lista vidă**, [] $\in List[A]$ și cu :: operatorul de **adăugare** a unui element **la stânga** unei liste, pe prima poziție a listei rezultate

Fie List[A] mulțimea tuturor listelor cu elemente dintr-o mulțime A notăm cu [] **lista vidă**, [] $\in List[A]$ și cu :: operatorul de **adăugare** a unui element **la stânga** unei liste, pe prima poziție a listei rezultate (ex. 1 :: [] = [1], 2 :: [1] = [2; 1], 3 :: [2; 1] = [3; 2; 1])

Fie List[A] mulțimea tuturor listelor cu elemente dintr-o mulțime A notăm cu [] **lista vidă**, [] $\in List[A]$ și cu :: operatorul de **adăugare** a unui element **la stânga** unei liste, pe prima poziție a listei rezultate (ex. 1 :: [] = [1], 2 :: [1] = [2; 1], 3 :: [2; 1] = [3; 2; 1])

List[A] e o mulțime inductivă:

- ▶ bază: [] ∈ List[A]
- ▶ inducția: $\forall x \in A$, $\forall L \in List[A] \Rightarrow x :: L \in List[A]$

Constructorii lui *List*[*A*]:

baza [] (lista vidă)

operația de adăugare la stânga a unui element ::

Lista ca tip recursiv în ML

Cu elementele de limbaj cunoscute, putem defini deja liste:

Un tip *recursiv* cu două *variante*:
lista *vidă*lista *construită* dintr-un *element* și altă *listă*

Lista ca tip recursiv în ML

Cu elementele de limbaj cunoscute, putem defini deja liste:

```
Un tip recursiv cu două variante:
lista vidă
lista construită dintr-un element și altă listă
```

```
type intlist = Nil | Cons of int * intlist
O listă cu trei elemente: Cons(1, Cons(5, Cons(4, Nil)))
Am ales numele Nil și Cons, sunt clasice (provin din LISP).
```

Lista ca tip recursiv în ML

Putem defini lista și ca tip parametrizat (cu tipul elementului)

```
type 'a list = Nil | Cons of 'a * 'a list
(am văzut deja că 'a, 'b etc. reprezintă tipuri oarecare)
```

Cons("unu", Cons("doi", Nil)) are tipul string list

Liste în ML

```
În ML tipul listă e predefinit, cu notații mai concise:
  constructorul de listă vidă e []
  constructorul cu două argumente e scris :: ca operator infix
Putem scrie deci o listă: 1 :: 2 :: 3 :: []
     :: e asociativ la dreapta, se poate folosi de mai multe ori.
Operatorul :: creează o nouă listă (NU modifică lista dată!)
dintr-un element (\Rightarrow capul noii liste)
    si o listă (\Rightarrow coada noii liste)
```

Liste în ML

Mai scurt, scriem valori listă între [] cu ; între elemente:

```
[1; 3; 2] (*are tipul int list *)
["o"; "lista"; "de"; "siruri"] (*are tipul string list *)
```

Liste în ML

```
Mai scurt, scriem valori listă între [ ] cu ; între elemente:
```

```
[1; 3; 2] (*are tipul int list *)
["o"; "lista"; "de"; "siruri"] (*are tipul string list *)
```

Lista e un tip de date *polimorf* (gr. "mai multe forme"), mai precis, avem *polimorfism parametric* (introdus în ML, 1975) câte un tip listă pentru fiecare tip de element, dat ca parametru int list, string list, etc.

Un tip cu variante (listă vidă / cap+coadă) e prelucrat prin *tipare* (cu un tipar pentru fiecare variantă).

Prin potrivirea de tipare descompunem un obiect după *structură*, identificând (și numind) *părțile componente*.

Un tip cu variante (listă vidă / cap+coadă) e prelucrat prin *tipare* (cu un tipar pentru fiecare variantă).

Prin potrivirea de tipare descompunem un obiect după *structură*, identificând (și numind) *părțile componente*.

```
match expresie-lista with
  | [] -> expr1
  | cap :: coada -> expr2
expresie
cu tipul expresiilor din dreapta
```

Un tip cu variante (listă vidă / cap+coadă) e prelucrat prin *tipare* (cu un tipar pentru fiecare variantă).

Prin potrivirea de tipare descompunem un obiect după *structură*, identificând (și numind) *părțile componente*.

```
match expresie-lista with function

| [] -> expr1 | [] -> expr1

| cap :: coada -> expr2 | cap :: coada -> expr2

expresie funcție cu argument implicit listă tipul expresiilor din dreapta tipul: stânga (listă) -> dreapta
```

Un tip cu variante (listă vidă / cap+coadă) e prelucrat prin *tipare* (cu un tipar pentru fiecare variantă).

Prin potrivirea de tipare descompunem un obiect după *structură*, identificând (și numind) *părțile componente*.

```
match expresie-lista with function

| [] -> expr1 | [] -> expr1

| cap :: coada -> expr2 | cap :: coada -> expr2

expresie funcție cu argument implicit listă tipul expresiilor din dreapta tipul: stânga (listă) -> dreapta
```

Valoarea funcției sau expresiei e cea a lui *expr1* dacă lista e vidă; altfel, identificatorii *cap* și *coada* sunt *legați* la cele două părți ale listei, și pot fi folosiți în *expr2*, care dă rezultatul întregii expresii

Bara | la prima variantă e opțională dar poate face codul mai ușor de citit

Potrivirea de tipare (cont.)

Când argumentul listă e ultimul, function e mai concis:

```
let f1 x = function (* arg: x si lista *)
    | [] -> x
    | h :: _ -> x + h

Altfel, putem folosi match ... with

let addhd lst1 lst2 = match lst1 with
    | [] -> lst2
    | h :: _ -> h :: lst2
```

Tiparul _ se potrivește cu orice. Folosim pentru a ignora valoarea.

Funcții predefinite cu liste

Modulul List are multe funcții pentru lucrul cu liste. Le folosim cu numele List. numefuncție

```
Funcțiile cele mai simple:
```

```
List.hd (head) — returnează capul listei
List.tl (tail) — returnează coada listei
```

```
# List.hd [1;4;3];;
- : int = 1
# List.tl [1;4;3];;
- : int list = [4; 3]
```

Funcții predefinite cu liste

```
Funcțiile hd și tl nu sunt definite pentru lista vidă.
(sunt funcții parțiale pe tipul listă)
La apel cu [] ele generează o excepție.
(Vom discuta în alt curs despre tratarea excepțiilor.)

# List.hd [];;
Exception: Failure "hd".
# List.tl [];;
Exception: Failure "tl".
```

Potrivire de tipare sau hd / tl ?

Folosind potrivirea de tipare, putem scrie *orice* funcție cu liste inclusiv cele pentru cap și coadă:

Potrivire de tipare sau hd / tl ?

Folosind potrivirea de tipare, putem scrie *orice* funcție cu liste inclusiv cele pentru cap și coadă:

Într-o funcție, trebuie să tratăm toate cazurile.

Folosind potrivirea de tipare (cu match ... with sau function) compilatorul verifică și ne asigură că nu am uitat nicio variantă. Folosind hd și t1 trebuie să ne asigurăm noi că nu avem lista vidă.

Preferăm de aceea accesul la cap/coadă prin potrivirea de tipare.

Funcții simple: lungimea unei liste

```
let rec len = function (* argument: lista *)
| [] -> 0
| _ :: t -> 1 + len t
```

Funcții simple: lungimea unei liste

```
let rec len = function (* argument: lista *)
  | [] -> 0
  | :: t -> 1 + len t
Variantă: în parcurgere, acumulăm rezultatul parțial
⇒ încă un parametru: elementele numărate până acum
let rec len2 r = function (* inca un arg: lista *)
  | [] -> r
  | :: t -> len2 (r+1) t
let len lst = len2 0 lst
(initial, nu am numărat niciun element, de aici argumentul 0)
Modulul List defineste funcția List.length .
```

Scrierea cu definitii locale

Funcția len2 e ajutătoare și nu va fi folosită direct.

```
let rec len2 r = function
    | [] -> r
    | _ :: t -> len2 (r+1) t
let len lst = len2 0 lst
```

Scrierea cu definitii locale

Funcția len2 e ajutătoare și nu va fi folosită direct.

```
let rec len2 r = function
| [] -> r
| _ :: t -> len2 (r+1) t
let len lst = len2 0 lst
```

Putem rescrie:

```
let len lst =
  let rec len2 r = function
  | [] -> r
  | _ :: t -> len2 (r+1) t
  in len2 0 lst
```

Putem citi în felul următor: let len lst = len2 0 lst unde definiția funcției len2 e dată (și vizibilă) doar în interior.

Doar funcția len2 e recursivă, nu și len (doar folosește len2).

Recursivitatea finală (prin revenire; tail recursion)

Comparăm cele două variante:

```
let rec len = function
   | [] -> 0
   | _ :: t -> 1 + len t
```

adunare la *revenirea* din apel (calcul pentru rezultatul final)

```
let len lst =
  let rec len2 r = function
  | [] -> r
  | _ :: t -> len2 (r+1) t
  in len2 0 lst
```

adunare la arg. *înainte* de apel rezultatul retransmis *neschimbat*

Recursivitatea finală (prin revenire; tail recursion)

Comparăm cele două variante:

```
let rec len = function
    | [] -> 0
    | _ :: t -> 1 + len t
```

```
let len lst =
  let rec len2 r = function
  | [] -> r
  | _ :: t -> len2 (r+1) t
  in len2 0 lst
```

adunare la *revenirea* din apel (calcul pentru rezultatul final)

adunare la arg. *înainte* de apel rezultatul retransmis *neschimbat*

Preferăm varianta 2:

Apelul recursiv e *ultima* operație pe acea ramură (*tail recursion*). ⇒ fiecare apel recursiv returnează *aceeași valoare* ca cel anterior. Compilatorul poate *optimiza* apelul în *iterație* (ciclu).

Recursivitatea finală e practic la fel de eficientă ca iterația.

Varianta 1 poate eșua pe liste lungi, consumând memorie pe stivă proporțional cu lungimea listei.

Funcții simple: testul de membru

```
Apare valoarea x în listă ?
let rec mem x = function (* inca un arg: lista *)
    | [] -> false
    | h :: t -> x = h || mem x t

val mem : 'a -> 'a list -> bool = <fun>
```

Funcții simple: testul de membru

```
Apare valoarea x în listă?
let rec mem x = function (* inca un arg: lista *)
  | [] -> false
  | h :: t -> x = h || mem x t
val mem : 'a -> 'a list -> bool = <fun>
x e membru în listă dacă:
    x e capul listei h, SAU
    x e membru în coada listei t
```

Operatorul ||: SAU logic: cel puțin un operand adevărat (true) dacă primul e true, rezultatul e true \Rightarrow nu mai evaluează al doilea List.mem e deasemenea o funcție predefinită.

E natural să prelucrăm toate elementele unei liste.

Distingem trei cazuri principale

E natural să *prelucrăm toate elementele* unei liste.

Distingem trei cazuri principale

 Transformăm fiecare element al listei cu aceeași funcție obținem o nouă listă List.map

E natural să *prelucrăm toate elementele* unei liste.

Distingem trei cazuri principale

- Transformăm fiecare element al listei cu aceeași funcție obținem o nouă listă List.map
- Facem ceva pentru fiecare element (ex. tipărim)
 (fără a produce vreo valoare ca rezultat)
 List.iter

E natural să *prelucrăm toate elementele* unei liste.

Distingem trei cazuri principale

- Transformăm fiecare element al listei cu aceeași funcție obținem o nouă listă List.map
- Facem ceva pentru fiecare element (ex. tipărim)
 (fără a produce vreo valoare ca rezultat)
 List.iter
- 3. Combinăm toate valorile din listă List.fold_left (le acumulăm succesiv într-un rezultat) List.fold_right

E natural să *prelucrăm toate elementele* unei liste.

Distingem trei cazuri principale

- Transformăm fiecare element al listei cu aceeași funcție obținem o nouă listă List.map
- Facem ceva pentru fiecare element (ex. tipărim)
 (fără a produce vreo valoare ca rezultat)
 List.iter
- 3. Combinăm toate valorile din listă List.fold_left (le acumulăm succesiv într-un rezultat) List.fold_right

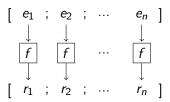
Acestea sunt *funcții de iterare* pentru liste (a itera = a repeta).

Scriem doar funcția pentru *un pas* de prelucrare (un element), iar lista e *parcursă automat* de funcțiile standard de iterare.

Transformarea tuturor elementelor dintr-o listă

```
List.map : ('a -> 'b) -> 'a list -> 'b list
List.map f [e1; e2; ... en]
    e lista [f e1; f e2; ... f en]
```

Rezultatul lui f poate avea alt tip decât parametrul putem obține o listă cu alt tip de elemente

Transformarea tuturor elementelor dintr-o listă

```
let rec map f = function
   | [] -> []
   | h :: t -> f h :: map f t
sau, cu o funcție auxiliară
let map f =
 let rec map1 = function
     | [] -> []
     | h :: t -> f h :: map1 t
 in map1
List.map ((+) 2) [3; 7; 4]
                                   (* lista [5: 9: 6] *)
List.map String.length ["acesta";"e";"un";"test"]
-: int list = [6; 1; 2; 4] (* lista lungimilor sirurilor *)
```

Iterarea peste toate elementele listei

```
List.iter : ('a -> unit) -> 'a list -> unit
List.iter f [e1; e2; ... en] apelează f e1; f e2; ... f en
```

Iterarea peste toate elementele listei

Iterarea peste toate elementele listei

sau, cu o funcție auxiliară care evită retransmiterea parametrului f:

Filtrarea unei liste

```
List.filter : ('a -> bool) -> 'a list -> 'a list
List.filter f [a1; a2; ...; an] :
    lista elementelor ak pentru care f ak e adevărată
```

Filtrarea unei liste

-: int list = [4; 5; 6]

```
List.filter: ('a -> bool) -> 'a list -> 'a list
List.filter f [a1; a2; ...; an]:
    lista elementelor ak pentru care f ak e adevărată
let filter f = (* f: element -> bool *)
 let rec filt1 = function (* arg: lista *)
   | [] -> []
   | h :: t -> let ft = filt1 t in (* filtreaza coada t *)
               if f h then h :: ft else ft (* ia h daca e bun *)
  in filt1 (* adica: let filter f lst = filt1 lst *)
List.filter (fun x \rightarrow x \mod 3 = 0) [1;2;3;4;5;6];;
-: int list = [3; 6]
List.filter (fun x -> x > 3) [1;2;3;4;5;6];;
```

Exemplu: ciurul lui Eratostene

```
(* lista numerelor de la a la b *)
let fromto a = (* a fix pentru functia interioara *)
 (* adauga ultimul la rez. r, stop la interval vid *)
 let rec fr2 r b = if b < a then r else fr2 (b::r) (b-1)
 in fr2 [] (* arg.1 = [], asteapta arg.2 = b *)
let rec sieve = function
 | [] -> []
 | h :: t -> (* capul e prim, elimina divizorii *)
     h :: sieve (List.filter (fun x -> x mod h <> 0) t)
let primes = sieve (fromto 2 10000)
```

Combinarea elementelor dintr-o listă (de la cap)

Combinarea elementelor dintr-o listă (de la cap)

```
let fold left f =
  let rec fold1 a = function (* inca un arg: lista *)
    | [] -> a
    | h :: t -> fold1 (f a h) t
  in fold1
List.fold_left prelucrează elementele de la cap, e tail-recursive.
List.fold_left (+) 0 [3; 7; 4] (* suma pornind de la 0: 14 *)
List.fold_left (fun s e -> s + String.length e) 0 ["a"; "si"; "b"]
-: int = 4 (* suma lungimilor sirurilor din lista *)
0 + length "a"= 1 \rightarrow 1 + length "si"= 3 \rightarrow 3 + length "b"= 4
```

List.fold_left: un *ciclu*, odată pentru fiecare element al listei calculează un *rezultat, actualizat la fiecare iterație* (pentru fiecare element)

List.fold_left: un *ciclu*, odată pentru fiecare element al listei calculează un *rezultat, actualizat la fiecare iterație* (pentru fiecare element)

List.fold_left are nevoie de 3 parametri:

List.fold_left: un *ciclu*, odată pentru fiecare element al listei calculează un *rezultat, actualizat la fiecare iterație* (pentru fiecare element)

List.fold_left are nevoie de 3 parametri:

```
1. o funcție f cu 2 parametri de tip 'a -> 'b -> 'a p1: rezultatul calculat până acum de tip 'a p2: elementul curent din listă de tip 'b rezultatul f p1 p2 devine p1 în apelul cu următorul element
```

List.fold_left: un *ciclu*, odată pentru fiecare element al listei calculează un *rezultat, actualizat la fiecare iterație* (pentru fiecare element)

List.fold_left are nevoie de 3 parametri:

1. o funcție f cu 2 parametri de tip 'a -> 'b -> 'a p1: rezultatul calculat până acum de tip 'a p2: elementul curent din listă de tip 'b rezultatul f p1 p2 devine p1 în apelul cu următorul element
2. valoarea inițială de tip 'a (rezultatul pentru lista vidă, si p1 pentru primul apel al lui f)

List.fold_left: un *ciclu*, odată pentru fiecare element al listei calculează un *rezultat, actualizat la fiecare iterație* (pentru fiecare element)

List.fold_left are nevoie de 3 parametri:

- 1. o funcție f cu 2 parametri de tip 'a -> 'b -> 'a p1: rezultatul calculat până acum de tip 'a p2: elementul curent din listă de tip 'b rezultatul f p1 p2 devine p1 în apelul cu următorul element

 2. valoarea inițială de tip 'a (rezultatul pentru lista vidă, și p1 pentru primul apel al lui f)
- 3. *lista* de prelucrat de tip 'b list

Un limbaj imperativ ar folosi o *variabilă*, *atribuită* la fiecare iterație În List.fold_left, rezultatul funcției f în fiecare iterație e folosit de f în următoarea iterație (ca prim parametru).

Exemple de funcționare pentru List.fold_left

Minimul unei liste

```
let list_min = function
    | [] -> invalid_arg "empty list" (* exceptie *)
    | h :: t -> List.fold_left min h t

list_min [3; 9; -2; 4] -> List.fold_left min 3 [9; -2; 4]

(fun m e -> min m e) 3 9 -> min 3 9 = 3
(fun m e -> min m e) 3 (-2) -> min 3 (-2) = -2
(fun m e -> min m e) (-2) 4 -> min (-2) 4 = -2
```

Exemple de funcționare pentru List.fold_left

Inversarea unei liste: capul listei rămase de inversat devine capul rezultatului acumulat

List.rev există ca funcție standard pentru liste

Combinarea elementelor dintr-o listă (de la coadă)

```
List.fold_right: ('a -> 'b -> 'b) -> 'a list -> 'b -> 'b

fold_right f [e1; e2;...; en] rn = f e1 (f e2 (...(f en rn)...))
```

fold_right calculează rezultatul de la dreapta la stânga r0 = f e1 $r1 \leftarrow r1 = f$ e2 $r2 \leftarrow ...$ $r_{n-1} = f$ en rn

Combinarea elementelor dintr-o listă (de la coadă)

```
List.fold_right : ('a -> 'b -> 'b) -> 'a list -> 'b -> 'b
fold_right f [e1; e2;...; en] rn = f e1 (f e2 (...(f en rn)...))
fold_right calculează rezultatul de la dreapta la stânga
r0 = f e1 r1 \leftarrow r1 = f e2 r2 \leftarrow ... r_{n-1} = f en rn
    let fold right f lst b =
 let rec foldf b = function (* arg. valoare + 1 arg. lista *)
   | [] -> b
   | h :: t -> f h (foldf b t)
 in foldf b lst
```

fold_right prelucrează elem. de la coadă, nu e tail-recursive.

Importanța funcțiilor de parcurgere

Separă partea mecanică de cea funcțională (parcurgerea standard a listei de prelucrarea specifică problemei)

Nu necesită scrierea (repetată) a codului de parcurgere.

Intenția prelucrării poate fi scrisă mai clar (mai direct).

Reduce probabilitatea erorilor la sfârșitul prelucrării (lista vidă)

În multe cazuri, această parcurgere standard poate fi paralelizată

Importanța funcțiilor de parcurgere

```
Separă partea mecanică de cea functională
  (parcurgerea standard a listei de prelucrarea specifică problemei)
Nu necesită scrierea (repetată) a codului de parcurgere.
Intentia prelucrării poate fi scrisă mai clar (mai direct).
Reduce probabilitatea erorilor la sfârsitul prelucrării (lista vidă)
În multe cazuri, această parcurgere standard poate fi paralelizată
Aceste idei au fost preluate dincolo de limbajele funcționale
Java 8 introduce interfata Stream<T>:
  are metode de iterare similare (map, filter, reduce)
  permite paralelizarea lor
  permite prelucrări cu funcții anonime (lambda expressions)
```

De reținut

Listele sunt cel mai simplu tip *colecție* există în multe limbaje, vezi java.util.Collection

Lucrul cu funcții standard de parcurgere cum scriem simplu "fă operația asta pe toată lista"

Prelucrări care au ca parametri *funcții* ne permit să indicăm prelucrarea dorită

Lucrul cu liste prin potrivire de tipare